

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Hirdetési díj.

Negyhaszhoz petti szent
egyszeri hirdetésnél 5 kr.
háromszorinál 4 kr. több-
szorinál vagy nagy ter-
jedelmű hirdetésnél ár-
leszámitás.
Egyes szám ára
15 kr.

Megjelen

minden vasárnap.
Előfizetési ára egy évre
6 frt, fél évre 3 frt,
három hónapra 1 frt. 50 kr.
Szerkesztő és ki-
adóhivatal a piácz-
utczai Csanak-ház
ban.

A selyemtermelés.

Az utóbbi évek nyomásztó sulya oly annyira ránk nehezedett, hogy a gondolkozók észre vették és újabb módok felől gondoskodtak, amelyek által a közjólétet elősegítik, kikutatva minden forrást, melyből kevesebb fáradság és költségel legtöbb jövedelmet, hasznot meríthessen.

Alig van a gazdaságtanok oly ága, mi oly kevés fáradsággal s pénzrel járna mint a selyemtermelés, mely számos országban nemzetgazdasági jelentőségre emelkedett s a jövedelem legtöbb ágát képezi.

Híttel érdemlő kimutatás szerint Franciaország egy év alatt 300 millió franknál többet, — Lombardvelence 130 millió o. frtot, Oláhország pedig 600 ezer aranyat vett be a selyemtermelésből.

A selyemtermelés körüli munkálatokat felette könnyíti, hogy azt oly egyszerűen végezhetik, kik a földmívelési munkálatokra még gyöngök, vagy már nem alkalmasak; t. i. a gyermekek és agok s ezek is oly évszakban, amidőn a mezei foglalkozás csaknem egészen megszűnik.

Főkéllék a selyemtermelésnél, hogy legyenek elegendő eperfaik, melyeknél levelével a selyemhernyókat táplálhassuk. Az eperfa buján és szépen diszlik, csak némi gond fordítással tenyésztésére. Sűrűn ültetve és vetve, szőlőskertek s temetők kerítésével s a szántóföldek segélyezésére is alkalmazható az eperfa, mely majd minden talajban tenyészik.

A selyemtermelési ipar azonban csak úgy verhet erős gyökeret hazánkban, ha az a néppel megkedveltetik, mely példán s eredményen okulva, kétségkívül örömmel követi azt, miből szép hasznot remél.

Az országos gazdasági egyesület minden évben nagyobb mennyiségben ingyen osztja ki selyemhernyó-tojásokat s ugyanezt egytel gondoskodik a termelt gubókakról jó áron való beváltásáról is.

Egy lat tojásból kelt bogár élmele 20 öl eper-sövény kivántatik; egy lat tojásból kelt bogárkától pedig 70—80 font gubó nyerhető, melynek fontját 1 frjtól számítva, igen csekély fáradsággal egy 10—12 éves gyermek is megkereshet illymódon pár hó alatt 70—80 forintot.

Nem ártana ha minden helységben vasárnaponként a lakosok, tanítók s bírák a népet a helység — vagy városdázhoz gyűjtve, őket a selyemtermelés hasznáról teljesen meggyőztetve, annak legelőnyösebb módjával megismerkedtetnék és eperfaültetésre ösztönöznék; sőt szükséges lenne, hogy ugyanezt az „epreskertek” alakításánál a községi főnökek, hol alkalom adatik a helység ügyeinek arra, mikép kenyérket is szorgalmal által megkereshessék. Sok oly dologtételetlen lakója van egy városnak vagy falunak, kik ha számlakra, erőkükhez mért munkákat mutatnának ki, élelmészük a közpénztárat sem venné annyira igénybe, amellyel egyik sem lenne az irlalom fölléire szoruló.

Nem ártana ha az iskolatanítóknak szoros kötelességévé tetetnék, mikép a gyermekeket a selyemtermelésben is oktassák, részint hogy a gazdasázt e könnyű és kellemes nemével korán megismerkedjenek, részint, hogy őket ezáltal is jókor a munkásságra s élelmék megszerzésére szoktassák.

Ha valahol, épen Debreczenben lehetne a selyemtermelést leginkább előmozdítani, hol oly sok a szinte hasznavehetetlen tér, melynek eperfaival beültetése nagyon kívánatos lenne;

értjük a város keleti határára levő nagy homokterületeket, mik még eddig nem hasznosítottak, de néhány év alatt nem megvetendő jövedelmi forrássá fognak szolgálni, ha t. i. a selyemtermelés egész erővel és szorgalommal fölkaroltatik.

Néhány szó a sárgadinnye-termesztésről.

Azon tisztelt polgártársaim kedvéért írom e cikkemet főleg, kik a dinnyét kint az erdőszégen és mezőkön, először nagyban termesztik.

A sárgadinnye-tenyésztésnél a fajok megválasztása és a magok elkülönítése kell a dinnyészek figyelmét fordítani. Nálunk Debreczenben rendszerint azon rossz szokás uralkodott, hogy a magokat minden megdolgosá nélkül összevegytők, gyakran anélkül, hogy tudtuk volna milyen fajú vagy izni dinnyéket termenek. Már pedig a sárgadinnye nagyon megérdemli a fajok megválasztására fordítandó gondos figyelmüket; mert nyilvánvaló igazság az, hogy a jófajta, kedves ízű s illatú dinnye, mint például az a nánász-dinnye, a felséges ízű a knebat vagy a versaille-gerezdes stb. mind kelendősek, mind értékes s jóságára nézve messze haladja a mi elkorcsosult sárgadinnyéinket. Pedig szintegy megterem hasonló földben s nem is jár több munkával.

Említtet dinnyefajok magvaiból, hozzájárul fordult termesztésünknak szívesen és ingyen szolgálnak, hogy saját kísérletük után lehessen alkalmuk meggyőződni szavaim igazsága felől. Most pedig szóljunk a földről s annak a bevetésére helyes elkészítéséről.

Minden tapasztalt dinnyetermesztő előtt tudja van, hogy a sárgadinnye az aljassal fekvő földet szereti, tehát tenyésztésére ily helyet választunk; mert partosbél részen, munkálkodásunknak kellő eredménye nem lenne. Meggyőződésünk, hogy a sárgadinnye a sárgadinnyénél egy ölnyre elegendő, mint-hogy a föld nem növel oly hosszú indákat mint a görög. Egy fészékben elegendő két egymástól legtalább álló legszebb példát meghagyni. Ami a sárgadinnye kaplástól a földet az ély mélyen törtenék, mint a görögdinnyénél s a fölt amennyire csak lehet, egészen hagyassék, hogy az indák annál könnyebben szétfolylhassanak.

Az indák leoltására nézve a görögdinnyétől azon eltéréssel és sikerrel jártam el, hogy a sárgadinnye nem kapval hanyatam az indákra a földet, hanem amidőn már azok föllényi hosszúságra nőttek: azok alatt középtájon egy arasznyi hosszú árkokat kézzel háromujnyi mélységre kihúvtam, abba az indát szépen behajtam s a kivett földdel betakarvám, lenyomtam. E mitőt igen gyorsan eszközölhető; a termésnek az indán való meghagyásával azoknak jártam el a sárgadinnyé mint görögül; egy termést hagyvám egy indán. Megelőgtem ha egy tő dinnyén 3—4 szép dinnyén termett; és higység el tisztelet olvasóm, hogy pár száz jó fajta, jól rendezett s cselészertlen mivel töltött dinnye sokkal többet ér mint öt-hatannyi cselészertlen tenyészett.

A magnakvalók meghagyása s kezelésében ély módon jártam el mint a görögül a mult évben leirtam.

A sárgadinnyénél az érettség könnyebben felismerhető mint a görögül. A virágos vége fölül, ha puháság vetetik észre, annak kétségtelen jele, hogy a gyümölcs megérett. Egyébránt a neme-

sebb fajú sárgadinnyéknél az illat a dinnye érettségéről tanuskodik.

Megemlítem még, hogy nemesebb fajú sárgadinnyéknél, ahol azt csak tehették, az érés elősegítésére a levelek közül a dinnyéket szedik ki s tegyenek azok alá téglá, cserép, vagy deszkadarabokat. Az ily árnyéktől kiemelt dinnyékhez a napsugarak könnyebben férközhetvén, az érés gyorsabban történik.

Száraz időjárásakor a locsolást saját tapasztalásom után is nagyon ajánlhatom; még pedig a nap bármely óráiban és a mag kikélesztését kezdve, akkor is, midőn a tőkön már gyümölcsök vannak.

Sántha I.

Debreczeni hírmondó.

Murszka Ilma kisasszony, ki a pesti nemzeti színházal mint dalmüvész közelebb oly sok időt töltött ki, hozzánk is előjő s holnapután már hallhatjuk bőjölő éneket, mely a fővárosban is általános elismerést érdemelt. Egy értesítünk, hogy a t. művész négy dalmüben, s először is „Lammermoori Lucia”-ban lépend föl.

A napokban a helybeli kertészeti egyesület tenyészházat tekintők meg, hol a nagyszámú levő — jelesbél jeles rózsafajok s a cserpeben tenyészendő kitünőbb szőlőfajok vajják magukra a szemlélő figyelmét s tesznek örvendetes hódonságot nevezett egyesületi tevékenységéről. A rózsaköveldekre nézve mindenesetre nagy nyeresémet, midőn ily hiteles helyről a kívánatos szerinti fajokból s tetszés szerinti mennyiségben láthatjuk magukat el.

Illéssy György ur, e lap előbbi szerkesztője, jelenleg Wieland „Oberon”-jának magyarizálásával foglalkozik, melynek a Kiszaladtságához benyújtott fordítási mutatóványa felől a bírálók általában kedvezőleg nyilatkoztak.

A fűtött szoba a mord tavaszi napok miatt még mindig elűrheto. Kedden éjjel hó is esett, mely a házak tetéjén még a nap 9—10 órákig is szemlélhető volt. — Bezzeg alkalmuk lehetett az ide szepéneknek, nemesek máruziusi, de a pillisi hó felretelére is.

A mai helytartótanács a helybeli keresk. és iparkamarához leköltött s 1864. márcz. 18-án 20,284. sz. a. kelt határozatában, azon felmentel kérdést iránt, vajjon a saját szeszgyárakban termelt s szesznek kiesnyiben árusítását korlátozandó, vagy pedig a m. év nov. 29-én 84,198. sz. a. kelt körintézkény 5-dik pontjában foglalt megszorítás nélkül gyakorolhatjuk? — tudnija, hogy a szeszgyárak s szesznek kiesnyiben árusítása nézve ma rendes kereskedők irányában élyokvet nem igényelhetvén, onkint követeljük, hogy azok szintén a kir. kiesb haszonveteli jogok védelmére irányított fenbeli megszorítás alá esnek, nekik a szesznek akár gyárakban akár pedig boltokban kiesnyiben árusítása épen úgy mint a kereskedőknek, szintén csak a kizárólag iparüzleti célokra, nem pedig által vétett engedhető meg.

A pesti kegyérszót albizottmány városunk szegényeit, összesen 1700 db. 3 fontos kenyéren részesíté.

A hatvanötzán kívüli számalom oly kereset, hogy az oda szállított gabna gyakran több hétig hever, míg örlésére kerül a sor. E kaposságunk oka pedig abban rejlik, hogy az örlésért járó vámon kívül csak egy krajczár vetetik ott egy téka gabnát, míg a száraz malomknál rendszerint 30 krajczár.

Csötörtökön éjjel oly esős kemény hideg volt, hogy a pályukban majd nem ujnyi vastagságra fagyott a víz be. (Beküldött.) Folyó hó 5-én este 8 órakor, midőn a piacon levő lámpák már teljes pompájukban ragyogtak, ugyanakkor a melléktetű-

Semmi kijelölés nem tetetvén a népszónoki hivatala, feles számú szavazatok esték Komáromi György ura.

Ki a hivatali elválasztási vonatkozott azon okból, mivel nemes Biharvármegye alispánjává tetetvén, mind a két hivatal terhére nem viselheti; azonban több ok által meggyőzötven, a választásának engedett.

Főbíróvá

választott Dobozy István ur, csupán két szavazat mevént megválaszt. Mindkét elválasztott főtisztviselőnek adjon az isteni kegyelem e város terhei elviselésére elegendő erő!

Az eszkimó.

Halesontból, czebordakból alkotott, tengeri borjú börről bevont könnyű lakójával hátra s minden félénél nélküli hasitát a s haborkolatos az eszkimó, magósanan kormányozza kettős evezőlapátjával kiesnyike hajóját, nem retteg a hullám veszelés tójtáktól, nem a csolnakot körülzáruló jégtömböktől; szeméi az előtte néhány száz ölnyre meglottott tengeri kutnyára irányoznak, melyet szelvinár, habhorlatok, hegyes jégdarabok dacára megjelten remél, hogy azzal családijához visszazérve, annak élelmét egy hétre biztosíthass. — Nem kell neki, mint az északi tenger ismertetése végett kiállított hajóknak anna túlságos kényelem és élelemeser, nincs neki kegyere, csokoládéja, száritott zöldség, sem hova, sózott lusa, theája és kávéja, sem süre és pántidája, hofit gyümölcse stb. Veszelésére ujra kelle előtt egy jó olasz száritott és friss hallal erősít meg magát s ha megérett vadászatból, hol talán tüsszer fölborult csokolával s darabig fölfele s fölfele hajcsokjával uszott a habokban, mig ugyesen alkalmozott kettős lapátjával ismét befelzardíthaja magát s egyenesen ahat ki hajójában, midőn ily vadászatból megért, lefekszik szőrtában vagy hokonyhócskájában, melléje nyugszik kedves felesége a puszta földre, arczkai egymáshoz fordulnak s a tengerkutyá szalonnás bőrről hosszú szalagokat lövnek egymás szájába, mig az egészen meztelen s a kinnmaradt vége évszágit; erre kezdődik a holdosság; elragadtatás szopozatiuk az ültő zárt a kövér szalonnás bőrről, élyezve újat a korytokat s midőn már ki van szorva a zsíradék, a bőrszalag rajtjait is lenyomják torokkibe; erre friss szeltek szopasa következik, mindaddig míg keltelemekké válnak több élyezetre. Ekkor az eszkimó egy nagy darab tengerkutyá húsát alszta a nagy tál fustje fölébe, mely lámpa és tűzhely gyantát szelint s szintén ily szalonnás bőrről nyeri égő s füstölő anyagját; a par aludni megy s minő boldogok imét, midőn reggel fölbrednek s a pesenyét gyönyörűen megfektetve találják a 30 lámpa-bél fűtőjél; ezen reggeli jobban izlik

TÁRCSA.

A leány és virág.

(Chateaubriand után.)

A sötét koporsó úregébe szállott,
Friss rózsaszokorú őz apa tetőre;
Te rejted most őket föld, — ugyis te hordád
A fiatal lánykát s a gyöngye virágot.

Oh rejtsd el előlük e gonosz világot;
Hol az élettel gyász, kin, hi egyuttjárnak;
Ellepi itt a szél, a nap elhervasztja
A fiatal lánykát s a gyöngye virágot.

Nem érzem már napi terhet s forróságot,
Elhalál örökre ifjú évideid;
Harmatos szép reggel a sirba riogatók
A fiatal lánykát s a gyöngye virágot.

De amint észre spád zöld sírodra hajlott,
Homlokára szállott arczod halványága;
Vén tolyg! — törzsed mellől az idő kivágta
A fiatal lánykát s a gyöngye virágot.

Kadaracsy.

Csipkés Komáromi György.

A biblioforító prof. Cs. Komáromi György fia nevét sokan hallották: de nem tartják azt, hogy ő még 1701. vagy 1702. esztendőben, mint debreczeni főbíró, Biharvármegye első alispánjává elválasztván, ez utóbbi hivatal, mint a Dobozy István és Dózsai Sámuelnél több éven át cseréltetett főbírói és népszónoki városi tisztesség egyutt egészen 1716-dik esztendőig viselte, mint ezt a Biharvármegyei levéltárban a Rákóczi-időből fennmaradt törökdek, de részben Debreczen város levéltári régi adatai is bizonyítják.

Mind a két hatóság jegyzőkönyvei közöl, van szerencsénk egyetlen-egy azt meggyőzősíteni közeni, hogy az eredeti szöveg latin lévén, ez magyarra fordítottat le a nagyobb közönség kedvéért.

II. (Biharvármegyei levéltárból.)

Jegyzőkönyve az 1706-dik évi február 11-dik napján Derecske mezővárosban, a fenséges II. Rákóczy Ferenc fejedelem által kinevezett hadi főbírtos Krasnay Márton előkelté alatt tartott megyei tisztújítási közgyűlésnek.

Mintán ő fenségeknek (Suae Serenitatis) folyó évi január 10-én Páczs helységben kelt ily nekies leirta, hadi főbírtos nemzetes (perillustris) Krasnay Márton urak Debreczenben Jan. — napjáról kelt levelével egyutt felolvastatott volna, czimzett ur, mint a fenséges fejedelem által ezen nemzete ügyeinek tisztviselésének megépítése és útjása végett kijelölt biztosa, a kebelköl kinevezett küldöttek által, szállásról illendően meghívott s beültetett s vett utasítása tiszteit előszóval előterjesztette volna: akkoron a nemzete ügyeinek tisztviselői, minden áldás kívánása után búcsúvetelüket ismetelvén: kiválképen jegyző ur eltört lábával való gyengédkedés és részéről fenforogó egyéb gátló körülményeket fölemlítvén, a hivataláról lemondást megengedelti kérte, de midőn arra engedelmet nem nyert, hivatali törvényes esküjét letette. Annakután pedig mivel még a kijelövánt előt nemzetes Cs. Komáromi György ur, egyező akaratall és közhívalántól bússágesen megkéreltet, hogy tudvalevő hivatalát folyó évből is viselni ön vonakodnék, végre nagy nehezen rea vételti engedte magát és a törvényes esküt letette; kinek is a nemzete ügyeinek, minden áldást, hosszú életek és egészségét kívánt.

III.

(Szabad kir. Debreczen városi levéltárból.)

1710. Január 1-ő napján a tanácsnak és választott híres közönségnek népes közgyűlésében.

Kihirdetett fömeltősságu (cessissimus) fejedelem felső-vadászi Rákóczy György urnak, t. k. Sáros vármegye örökös főispánjának stb. parancsolatja.

A városi tanács tisztviselőiara tekintetes és nagyságos báró Prinyi Miklós és nemzetes vitéz Vajai Vay László urak biztosokul kirendeltettek.

Előrebocsátván az isteni vezérlét iránti könyörgés: egyértelműleg határozottat, hogy a szavazatok ne osztalónkint. *) hanem kinek-kinek a tanácsú zold asztalhoz szabad járulása mellett gyűjtetnének egybe. Szavazatgyűjtőközl Erdődi Pál, Ajtai András és a jegyző n. n. nevezettek ki.

*) A választott közönség tagjai öt külön asztalnál ültek, egyenlő a népszóval a többi négyenl pedig ugynevezett praepocutorok elnökölvén.

kon még egyetlen lámpa sem világolt. Vagy talán feleslegesnek tartja a fégszerelést a melléktűz lámpáit olyankor meggyújtani, midőn már 2-3 nap múlva a hőlégjárás elkövetkezik. Tréfa ami tréfa, de még is nagyon kívánatos lenne, ha a hőlégjárás elkövetkezésekor az ily visszatekercs ki nem kerülne... — s valahányszor a társulat, szerződésbeli kötelezettségének meg nem felel, mindannyiszor tetemes pénzübiratással illetetnek. Mert hinni szeretjük, hogy kölcsönös szerződés — mely mellett a kötelezettségének eleget nem tevő fél bíróság is elmarasztalhatik, — létezik; bator, mi ezt a szerződést még nem ismerjük, bár tagadhatlanul nagy hasznát veszünk, ha a szerződés mindjárt eleve köztudomásra juttatják, hogy azoknak kik épületeikbe a légszereszt bevezetették, szerződésük megkötésénél mintegy zsinórmentékül szolgáltak volna.

Meghaltak. Márcz. 30-án, perlelia-utcában Hódi Bertó 9 éves; hatvan-ötvenben év. Szabó István 65 éves; 31-én, csapód. óv. Lajos 3 hetes; apr. 1-én piaczu. Szabó István 3 éves; czeplédn. óv. Nyilas Jánosné Orbán Sára 52 éves; 3-án hatvan. Veszprémi Lajosné Szuh Judit 39 éves; czeplédn. Jóna Bálint 57 éves; Bereczki Johanna 27 1/2 éves; csapód. Varga Sándorné Art. Juliánna 36 éves; hatvan Vágó Zsuzsanna 7 éves; csapód. Csontos Ferenc 20 éves; óv. Dihen Jánosné Slieri Sára 68 éves; 5-én hatvan. Kozma Péter 50 éves; Gyenge Ferenc 7 éves; piaczu. Vendler Ágoston 58 éves; Ókrós Bálintné Joga Juliánna 46 éves; czeplédn. óv. Faragó Jánosné Szakáll Zsuzsanna 56 éves; Móró János 3 hetes.

Közügyek.

— A takarékmegtartók föllátása érdekében a m. kir. helytartótanács az orsz. magy. gazdasági egyesületet „általános alapszabálytervezet” kidolgozására szólítván föl, ennek elkészítésére az egyesület közgazdasági szakosztálya a következő tagokból álló bizottságot nevezte ki: Bezerédy László, Darányi Ignác, gr. Degeffeld Imre, Lónyay Gábor, Szathmáry Károly és Szendrey Ignác.

— Hítel érdemlő hír szerint a Tiszától a Hortobágyon keresztul vezetendő hajházú csatorna készítése, felsőbb helyen el van határozva. Kívánatos lenne, hogy a víz e csatornában oly magasan vezetettnek, hogy szükség esetén öntözésre is alkalmazhatnák. A tiszamelléki inséges lakosokra nézve pedig feltehető nagy nyereséget lenne, ha nevezett csatorna munkálatai mellettl megkezdétnék, hogy amida a nyári munkásoknak név szakad, az ősz — sőt kedvetlen tel folyamában is munkát nyerhetnek a dolgos képek; mert ily inséges évet minő a mull évi volt, pár bő esztendőben sem könnyen hever ki vidékünk, — s ohatjandó, hogy teli elemkeresésben sem lenne hiány.

— Az aradi vasuterve nézve azt állítják, hogy a bécsi hitelintézet késznek nyilatkozott annak építésére 6 millió forint előlegjén. Az építést a tiszai vasútársaság fogja eszközölni.

— A német. helytartó tanácsnak m. hó 13-án 18,161 sz. a. kelt s helybeli keresk. és iparkamrához jutott intérvénye szerint, a horvát tó kir. udvari kancelláriája egy horvát tó gazdasági egyesület a zágrábi ipar-kamra tagjaiból gr. Kulm er. előkötete alatt összeállított bizottsághoz fordítván hazai ipar s gazdasági terménykiállítás engedélyt, mely f. é. aug. 18-án fog Zágrábban megnyitást s f. é. okt. 18-án bezárást.

Ezen kiállítás érdekében csupán dalmat, horvát, tótországi s határvidéki gazdaság s ipartermények feltevelőre való szünya, jelenleg azonban az egész birodalom kiterjedtetett olyképen, hogy azon a birodalom bármely gyárában vagy műhelyében készült gazdasági eszköz vagy gép — de csak ily készítmény — kiállításra kerül. — mely vállalatban hasznk termeket és ipara melletl képviseletésének előfeltétele tekinthető a magyar országos gazdasági egyesület kebelében egy középonti bizottság alakult.

— Esztergomban gazdasági egylet van alakulásban.

— A német. helytartótanács Hódj-Boszörmeny városnak megengedte, hogy az eddigi 6 országos vasújtár 5-re szálítsa le, ezek jövőben febr. 3-ra eső Balasz, — aug. 1-re eső Hódj, — jun. 26-án eső szent János, — aug. 25-én eső Lajos, — és nov. 19-én eső Erzsébet napok után következő első hétfőn fognak megtartatni.

Vidék.

— Ungváron a kaszinóegylet, jóvő hó 8-án sorsjátékkal egybekötött táncszertélyt rendezend, melynek fele jövedelme az ifjúi inségesek segélyezésére van szünya.

— A békesi dalradó husvét másodnapján az ottani szubkoldók javára hangverseny rendezet, melynek tiszta jövedelme meghaladta a 200 forintot.

uekik, mint a királyoknak az ő híres moecakájának s vanillechoccoládéjokmátja ezt kormos s zisrlő rugóhöz arcvánok minden kifejezése.

— A rózmárvadászt már több vesztélytel jár, mégis gyakran törzsenik, hogy az eskimó a maga alig 8 láb hosszú csokolákkal 20 láb hosszúságú rozsmári s 12 lábnyi orozslón-fókát czipel maga után. Gyakran a féltáblától lesik meg a nagyobb rozsmárokat, melyet ezek egyike feléjt a vízből, má a szigony oldalára fordított; a rozsmar nem hátrál s támasdára készül, nagy agyarával felkopszik a jég hátára; az eskimó sem futamodik meg. bevarja ellenét s köfeszéje elével adja neki a halásos csapásokat; az elejét nagy darabonként viték haza; nagyon gyakran történik, hogy egy hirtelen úgy vihar elszakasztja a jégtáblát a parttól, a jégtáblát ide s tova hánja a szélvész, s ilyenkor a vadászok az elejét rozsmárba kopszandok, nehogy tova soperettesse. — nem ritkán szétmelföldnyire is elhajtanak az eskimók a jégtáblán saját kunyhóikból, hova nagy erőfeszítéssel kell visszagyalogolniok. A hajszartat és vadászatot különben nyáron úzik rendszeren, amikor anyai készletet halmoznak össze, mennyivel egek, telen át könnyen beérhék. Készleteiket nem piszeékben vagy vermekben, de a földszínen

— Szegeden a jótékony nőegylet néhány makedvelő szini előadást rendezend, hogy a városban esekely jövedelmét ily módon gyarapítsa. Miat írja a „Szegedi Híradó” makedvelőkben nem leendő foglalkozás, csak közönség legyen.

— T o k a j b o l írják, hogy azon vidéken az őszi vetések igen szépek; kaszálókat, legelőket soha sem láttak elyevnibbeket, honnan a szarvasmarha már is jólakva tér haza. Ellenben az őszi repce nagybőrtaba kifogyott.

— T u r k e v i n é l egy tanyán, m. hó 30-án a villam két embert süjtött le.

— C s a n a d m e g y e j e n k 13 helységében dúhóng a súly. Márczius 15-éig 643 embert látott meg.

— M e g y e j e n k s o k h e l y e r l p a n s z k o d n a k, hogy az őszi vetések teljesen kifogytak s a lakosok újra kénytelenek vetni, pedig a mull őszi vetést is kölcsönmentés eszközölték. Ily szomorú sors érte a többi közt Szalonta, Kötégyan, Sarkád, Mchkerék, S. Keresztur, Komádi, M. Homorog, M. Sas és Furta községeket.

— E r g e r b e n a kaszinóegylet h ő folyamában negyszerű hangversenyi tervez, mely a szubkoldók javára fog adati. E hangverseny érdekességét nagyban növelendi azon körülmény is, hogy H o l l ó s s y Kornelia asszony is közreműködend benne.

— A z „E. U.” írja, hogy Esztergomban a f o g y a z t á s i a d ó mellett, a bérlok új ajándékot hoztak be. Ez: a k é n y e l e m a d ó! Ha valaki a sok zaklatást megúvna, azon határozatra jut, hogy egy évre kiegyezkedni ohatja a bérlokkel, azok oly összeget kívánunk, mely a neveléssel határos. Ha ily esetben a fél kifogsókat tesz és behozonyítja, hogy ennyit nem fogyaszt: a legnagyobb udvariaság és mosolygó ajkát azon észrevétel tetetik, miszerint leszt megfontolani a k é n y e l e m egy álló évig nem zakhattani, szente ér valamit. Ez pedig tény, — írja nevezett lap; — az szövetkezők szolgát az egész kezéles felvilágosítására és arra, miképen vált letehetségre, hogy bérlo körül batorokdokat oly bérleti tárgyat, mely 6 év előtt 16 ezer forint díjazottat, közel 30 ezer frtra árverezt. Ha már most a k i h a t á s a k 4000 frtra tesznek és a hasznát melyet a bérlo urának mindenesetre vannak kell, szintén körülbelül 4000 frtra, s ezen 38 ezer frtot osztják a lakosok számvál. körülbelül 10—12 ezerral: az éstani eredmény az lesz, hogy Esztergomban mindenké a legkisebb gyermeklét kezdve, fejenként 3—4 frt fogyasztási adót fizet, mely a legelső családnál a reudes adományosság felülhatalja.

— D i s z e g e n n e h i S z e l e G y ö r g y n é K a p i t á n y E r z s e b e t a s z s z o n y m á r c i u s 19-kén 75 éves korában, hosszas sorvadást után a boldogabb letre átsemderebend, hídgellet tizen márczius 22-kén tetétek örök nyugalomra az ottani kél kelész gyász tiszteletgételle mellett, a z o r d o n i d o d e a z r a g y a z o n u m v e g i s z t e l e k k i s e r t e m e l l e t.

A boldogult nő a keresztényi erényeknek, buzgó vallásosságuk tündöklő példányképe, a tudományokhoz, hazai irodalomnak nagykedvelője, pártolója volt; mire tetemes összegetek áldozott, mit bizonyít hátrahagyott szép könyvtára. A természetrajz, történelem, földrajzban különös jártassággal bírt; a virágok s általában a növények szenvedélyes ápolója volt. — Szóval nemehéz képest sok tudományban oly jártasságot tanúsított, hogy nem egykét — sokszor a tudományok minden ágához értett egyéneket is bámulatra ragadott, sőt megakasztott. Vallása, illetégek egyházi iránti kegyeltes buzgósággal kimutatta azáltal, hogy az ottani egyháznak 160 osztrák frtra került kéréselő-menedzést csináltatott. — K i s e d l e v e l - i n e z e t a l a p j a n 500 osztrák frtot, templomépítés költségre 200 oszt, forintot hagyományozott. — Rokonsáiról is megemlékezett; számos rokonnak két-két száz osztrák forintot összesen 1600 osztrák forintot hagyományozott. Mily nyugodt lélekkel és resignálottá várt vége-örjárat, mutatja az, hogy saját életiratát sajátkezleg megírta hagyta hátra. Beka paragra

Az inségenyhítő-bizottságy j e g y z ö k ö n y v e .
X-ik ülés 1864, február 29-kén.

55. A mull ülés jegyzőkönyve hiteltesítetvén, szóba hozottt ezen jegyzőkönyv 39-ik számú cikkelyében lefeleketett ajánlat folytán a t. tanácsnak, a dolgoztatás mellettl eltebe lépte-tésének égető szüksége.

Végzés. Elnök polgármester u b i z o t t m á n y t, azon nyilatkozatával nyugtatta meg, hogy a dolgoztatás részeit a szatunári országútánál, részint pedig a M o n o s t o r körülrakótlásával folyamathat van tété, s e két helyen 600 ember foglalkozik.

56. Tollvezelet jelenti, hogy a mull határozataához képest a nagy mgu helytartóságótl ajánlott tápveles készítése az új fozóhelyen f. hó 18-kán megkísérletetvén, azt, tiszti főorvos Szántai József ur és a jelen volt bizottságyi tagok megvizlétek,

felül levő kamarákban tartják, hogy a ragadozó állatoktól és saját kutyáiktól megóvhassák. Ezen kamarák a legrágább fenemékből készülnek, miket asztalosokk borítottak használnak bolnairónak; a tengeri dagály hajbat így löseggben hajtja azt hozzájuk a mexikói tengeröbölből s a boldogabb delt tájaktól ingyen kapják a gremelid, braziliai, mahóni, czepléd és pálmakaktól, oly mennyiségben, hogy ha azaz tulajzenek is, nem bírnak azt elfogyasztani; tüzeltől azonban csak a tengeri állatok zsiradékát s fagyagyt hasznáják. Házik legelőbőnyire a földbe vannak mélyítve, vagy ha nem lehet a földszínen állanak azok; egymásra tett vízborító fából vannak állottva a földdel befedve; a lábuk egy fából készült s földdel behányt alagút vezet, mely egyszerűsind a kutyák tanyájára; a tetőzetten van többnyire helye a nő hárdának; a lojak mindig lent áll a víz közleében, hogy bármikor kéznél legyen. Egy pár horodt is lehet kunyhó előtt látni, de ezt nem ok észliket, eszerint azt a czeplédoktól.

Az eskimók barátságosak s békéséletűek, csak a vad indinok ellen tartanak kibékületlen gyűlöletet; a nőket megbecsülni s az eskimó nője húz, barátnője, segítője férjének, de nem rabánje mint az indiánok. Északameriká vad lakói, ha bevezik vadászataikat, farkas- vagy medvébőr nyughelyekre heverednek s gyaloglatnak tartanak valamely foglalkozást. Nem úgy az eskimók, ezek épít kunyhókat, nyilaikat s más fegyvereiket faragásjékkal, eszónakjával javítgatják, a tengeri s vadállatok bérlet kifizetésit, szarjákat, kutyáikat begyakorolják, szülői mindjárt foglalkoznak. — Munka végtetvel az örömeik és térságuk elnek; a faluban hol egyik hol másik kunyhóiban összegyűlenek, beszélgetnek, nevelnek; az élez és gany sem hiányzik, de távolvólék sohasem gyonyolnak ki e tekintetben az európaikot meg sokat tanulhatnak! Dallamaik leginkább gyonyorlatelvek, miket hevenyésznek, miközben különösen az európaik szokásait, legjellegesebb bannalatosnát utánozzák. Az eskimó zölde barna s kissé szürke lánys buncelgeti szurtos imádó, mint a közepkorban a varúrhelyre a lovagot, ki színtel hordozza. Telen begyakorlott kutyáitól vont szánóknál nyílesében látogatja meg a szomszédokéit, ilyenkor ákny vizgázzon a gázda, nehogy kutyái megégyek szánóikból, melyek talpa czeplédnából, úlfolya pedig összefagyott haltaikából áll; ily alhelyet tart az eskimó legényekébenek. Ha több eskimó lakik egy kunyhóban, az anyai fele van rekesztve, mennyi szükséges s mindenek elsők külön lámpa illetoleg tüzelyelyet bír. Képzeltetli azt a füstöt, gázt, melegét, házt, mit ily kunyhó ársztani képes. E családok soha egyetlen szót szót nem szólnak egymáshoz s mi csodiolatos; a törvénytelen gyermek az eskimóknál teljesen ismeretlen.

Színház.

(B. L.) Apr. 2. A P a k s y I l k a k. a. megélfözölteptel előre hirdetett, azonban gyengyelkedése miatt elhalasztott. „Lammer-

az oda rendelt ügyefogyottak pedig elköltötték; — egyébiránt tiszti főorvos ur ide vonatkozó jelentést, melyben ezen tápveles hetenkint egyszer alkalmazhatónak véleményeztetik. f. hó 29-kén általadván, azt előadó jelentésében a t. tanácsnak beadta, — most tehát jelen ülésben az lenne elhatározandó, hogy ezen levelesnek előállítására a főzónoknak mi fizetessék.

Végzés. Bizottságy ezen képszt előtelt tápvelesnek, tiszti főorvos véleményező jelentéséhez képszt hetenkint egyszer alkalmazandó, a jóvő hó első hetétől kezdve ezenal elrendelend; — a főzónoknak pedig, azon okból, mivel ezen leveles alkalmazásnak nemelyike különösen a narhalib itten drágább a pestinél kézzel levén, több kiutántik, nevezetesen 100 részlethez legalább nyolc darab, emellett a sóból, vízeink természetnél fogva jóval több alkalmazandó, végre a paprikának hozzájárulása is, mind az ize mind a leveles színe nézve megköváltatik; egy magyar érettel tévő részletért az e részben tett kiszámításához képszt 05 kr. ajándékot.

Egyébiránt az illető bizottságyi tagok a kiosztásnál jelenlétre ezenal felkértek.

57. A kenyérsütésé czeplételetése iránti tanácskozás folyamathat tétévén, indítványozottat, hogy a kenyér készíttjánál állandó egyformasága, nagyságának pedig a hatfontos súlyhoz képszt egyenlősége, végre a sütőszóonyok keze alá történendó kimeréssel járó többször nehézségek elkerülése tekintetéből czeplerti lenne ezen hetenkint sített árjelést utján pékmesterekkel eszközölteteni.

Végzés. Ezen indítvány a kifejtett indokoknál fogva elfogadtván, tollvezelet, Baik András, Pető Sándor, Sánta István és Tamási Károly urakkal megbízottat, hogy az előbbelké pékmestereket és Boschetti András mint akl a jövedékel féltek által ajánlott kenyér kiállítását főlállalja, egy bizonyos határidőre mellettl főlhivatván, hetenkint 200 darabjal sütendó hat-lat fontos rozs-kenyér előállítására tartanának árjelést, az eredményről jelentést tennők.

Többi mitután a sítelés elteplételetése ezen indítvány folytán változtat szenvedett elhatározottat, hogy adakozás utján s a t. tanács ajánlata folytán begyűlt 200 mérő kenyérnekval, melynek nagyobb részét különben is tiszta buza és kétszeres teszi — tetéssék eladásra s a bejövendő eladás ár fordítások sítetésére. — Mely eladás határozatnak a t. tanácshoz feladó bejelentésére, — azon okból, hogy pépstól Huzli Károly ur által ajánlott 48 mérő buza-illetétségnek és a t. tanács részbeli ajánlatának mellettl eladása iránt rendelt tetétségek, — tollvezelet megbízottat.

58. Tanácsnok Leidenfrost Gyula ur jelenti, miszerint kiküldetéséhez képszt a beszerzendő kenderre nézve magát bizony Birnbaum Jakab czeget viselő pesti gyárral összekötöttek tévén, azon választ nyerte, hogy jó minőségű kender mászájt 28 frttal számítva, mindenkor rendelhető s a mutatóul szánt egy mázsa már utban is van.

Végzés. Ezen jelentés tudomásul vétetvén, jelendő tanácsnok ur kiküldött társával Sánta István urral felkértek, hogy milyelít az emellett egy mázsa mutató elkerékné, azt belátásuk szerinti számú fonó-nőnek főludogós végett eszközök ki, — s annak idejében a tonási árt a fonálnak eladás árának egybetvő jelentésüket feltétekezés s további intézkedés végéig állják be.

59. Szóba hozatván, miszerint kívánt a külvárosban számos oly inséges családok vannak, melyek ruházatban különösen pedig lábbeli teljes hiányában nyomorult haljakkal el nem hagyhatják s mig egyrésztől valami ragyidnak kitűtetéket, másrésztől elemlekné bármió utoni beszerzethetőségét gátolva vannak.

Végzés. Ezen nem kis figyelmet érdemlő körülmény fontolóra vétetvén, határozottat, hogy legelőszörül leendő egy 600 példányban kinyomatandó s a „Hortobágy” hely laphon is közzéteendő főlhívás a nélkülözhetetlen ruhanyelék és lábbelik el czeplere leendő főlhívására a t. közönséget fölkelti; — mely főlhívás elkészítésére s elnök polgármester ur közbenjöttével történendó kinyomatására tollvezelet megbízottat.

60. Elnök polgármester ur előadja, hogy a mindenféle kéregetők száziótló zaklatásnak mind az utcziók, mind háziainknál képszt heten keresztül vége-hossza nem levén, — mitután mostani körülmények közt, a kéregetésnek rendi erővel leendő megakadályozása, roz hatást idézne elő, — czepleresimék látna, ha azok, kiknek kivételes körülményeknél fogva a hetenkint egyszeri szabotai kéregetés, bizottságyilag megengedhető, bizonyos bídogggyalvél látatván el, a t. közönség, figyelmesség tetétték, miszerint adakozásait csupán e jegyet előmutatókra terjesztésk ki.

Végzés. Ezen indítvány, mind a naponként növekedő alkalmazkodás megszüntetésére, mind a kéregetésnélki visszakélek meggátolása tekintetéből, amennyiben a kéregetők egyik és legnagyobb

moori Lucia” helyett: „Szécsi Mária, vagy Murányváry ostroma”. Eredeti színmű dalokkal 3 felv. Szigetnek ez újabb műve távolról sem tehető ugyan párhuzamba többi darabjával, mindamellett pár eredeti alakot eből sem tagadtunk meg. Bukkenkub lovag (Foltényi) sok ízben kaczajra indította a közönséget; és mi más leendett Gyúzsizs izen káza, ha Uralki — kőnek hozzá sem alakja, sem játéka — oly csufult el nem gítis; Szécsi Mária Foltényiné volt, ki íze és Homonnai (Rudass) s Kádás (Zöldy) helyesen játszottak. Nem lehet felelőnk a nav kis Kacizt (Zöldy) helyen, ki Szakál Rózában talált kedves személyesítőjére.

(Y.) Apr. 3. „Dunánan apó évia utazás” adigoperette 3 felv. Offenbachtól. — Jellemző, hogy ez operette adig-táskor azelőtt rendeztek feréközönség volt szemléltető s most hosszovább azt tapasztaljuk, hogy „Dunanan apó”-nak a nők tetésztését már nagyobb mérvben sikerült megnyernie. Ez este is a hőlegyek száma volt túlszám.

(B. L.) Apr. 4. „Lilliom” f. Vigj. 3 felv. Szigetlétől. A czimszerep Jánosy kezébe került, ki abból igen esetlen alakot csinált, mint amely szereplőkönben is nem nekváló. Egészben más volt Foltényi (Szellenyi) kinek első megjelenése elég volt arra, hogy a kedvelők mozgásba jöjjenek s az est vesztésében nem meglepő. Erzi — Szakál Róza, Mariska — Timáré volt. Zöldy pedig jó korszemáns is.

Apr. 6. „A velencei nő és Brava”. Dráma 5 felv. Irták Anicet és Bourgeois. ford. Egressy Béni. A főbb szerepek Foltényiné és Zöldy kezében voltak, kik azokat művészelő oldák meg. Amállekvéséből szólhatunk így Jánosról, kiben — ha nem tudtuk volna — hajlandók lennének az egész játék folyamán alatt egy maskirozott és színpadon felette otthonlanul nő hinni; ily kevés ferékasság, oly határozatlan mozulatok jellegzeték előadását. Némely mellékszereplők pedig nem ajánlhatunk eléggé a szerep jobban betanulását, hogy ne kényszerüljön a közönség a készületlenség miatt okvetlenül bevetkeztetni kéll akadokozásokat számllgatni; mik, mig egyrészt beszkant, másrészt bizonyos nem szólnaknak az illetők reményeinek előnyére.

Apr. 7. „Ernani” Opera 4 felv. Zeneje Verditol. Dalmok Róza s Láng Paulina k. a. távozta óta az első dalmit, mi szírne hozzat a közreműködők közt a régiekkel találkoznak; Ernani Reszler, Elvirát Reszlerné, Don Silyát Foltényi, Don Carlóst Mezey adták; utóbbi több kiértelemt tapshan részesült. (Zárjel közt megcsinjak, hogy Paksy Ilka k. a. körülbelül már el is távozott; oka a szingizmatótl titkok közé tartozik.)

egybírán... en tápleve... h. hó 29-kén... nyak ezen... esnek, tiszt... alkalm... a főzők... melyik kü... több ki... emellett... zónsá... részben te... li jelenléte... oskózás fo... részétjének... os sulyhoz... történendő... ekinetből... pékmeste... va elfogad... és Tamási... sereket és... kenyer ki... atván, he... előállítás... ányv foly... n s a t. ta... elyelve na... -tésekk... Mely ela... on okból... telésnek... tésének té... szerint ki... gát bizo... köztetésbe... házasz... óul szánt... 10 tanács... gy mihelyt... nti színu... tben a to... tájékozás... onok szá... óson pe... nem nagy... hárszról... unak... ny fonta... 600 pél... zóellenő... ra leendő... elkészíté... onatására... nfele ká... zszáimknál... a mostani... megaka... ha azok... egyszeri... nyos bá... tétének... terjesz... adó alkal... szságek... gnyagobb... n y v a r... z újabb... rajból, am... nek meg... ta a kö... ki -fi... jti! Szé... s Kádas... kis Ka... jására... s' vig... zó... s most... z nök te... Ez este... tétől. A... n alakot... z ezen más... olt arra... ne men... sikerült... pedig jó... a 5 felv... szerepek... fog oldák... ha nem... ma alatt... nni; oly... előad... eléggé a... zónsog... azosokat... ronyosan... Dalnok... ni színe... Ernanit... Carlost... (Zárjel... is távo...

részt a már elnevezés alá vett családok tagjai, más részét pedig a kapitányi hivatal által már kiutasított, de ismét visszavárgó idegenek teszik, egyhangulag elfogadottnak: tollvezező megbízottat, hogy az előbbi szám alól felülvizsgálja, a t. c. z. közbizonyi ezennel magá mibezárta véget, bizottmány ezen elhatározásának intézkedését is terjeszse nyilvánosság alá; egyszersmind pedig egy mutatól szolgáló bádog-jegyet készíttetvén, a közlelbi ülésben mutassa be.
61. Bizottmányi tag Szecsei József ur a múlt ülés 53-ik sz. alatti határozatában foglalt kiküldetéséhez képest jelenti, hogy Frisch Ábrahám, Adler Márton és Mandel Ignác segélyezésre ajánlott izraeliták állapotját s családi körülményeiket lakhelyeiken megvizsgálván, mind a hármat számos tagból álló családoknak s jelen viszonyok közt szükséggel kiküldöknék és ez okból segélyre érdemeseznek találta.
Végzés. Bizottmány ezen jelentés alapján főleg azon elismerésből, melyvel az alföldi izraelita földművelési és ipar-egyletnek az általa tartott táncvizsgálom jövedelmöl szegényeink élelmézésére juttatott tekintélyes köznyomrádmányt tartozik: fentvezett szükölködő izraelitáknak fejéknit tíz-tíz, esgy összesen 30 forint segélyösszeget határozati adni, a nyugtatvány mellett törtéendő közfértessel tollvezező bizatv. meg.

XI-dik ülés 1864, márczius 12-kén.

62. A közlelbi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után olvastattok a tanácsnak f. hó 10-kén 2078 szám alatt Magyarországi kir. helytartóvá 6 közbizonyos f. hó 4-kén 2061 sz. a kiadott s a munkaképes inségek dolgoztatására a munkaképteleneke segélyezésre s élelmézésre valamint a kisebb birtokok részére adandó kölcsönökön fordítandó 20,000 f. forint kölcsönök e város részére történt nyilatkozatát tudató leiratára kell végezze; — melynek értelmében bizottmány megbízati ezen inségi kölcsön körüli intézkedésekre vonatkozó kimerítő javaslatnak előterjesztésére; továbbá a már eddig is folyamatosan lévő inséges munkákon kívül más ilyeneknek kijelölésére.
Végzés. Bizottmány a magas kormányának ezen nagy horderejű kegyes gondoskodását hálás tisztelettel értvén meg, a tanácsnak megbízásához képest megállapodás következkre terjed ki.
1. a 20,000 f. forint kölcsönt ilyenek ohajta felhasználni.
a.) maglan birtoklani nem bíró elszegényedti parasitoknak vagy azok özvegyeinek egyszerűenindokora történendő segélyezésre 2000 f. forint határoz, olyformán, hogy egyvendrbeli segedelem 20 f. forint terjedhet.
b.) az élelmézésre fordítandó segély-alapunk gyarapítására fordít 2000 f. forint.
c.) inséges munkákra szánt 12,000 f. forint azon kikötéssel, hogy ezekre csupán helybeliek alkalmazassanak. — Egyszersmind pedig megjegyzendőnek véli azt is, miszerint ezen jegyzőkönyv 39. számában lefektetett s ilyes munkákra fordítandó 10,000 f. forint ajánlata a tanácsnak, ezen közbizotti inségi kölcsön által feleslegessé vált, annyival inkább, mivel ezen ajánlott összeg csakugyan különösen utján lett volna előállításra.

d.) kisebb birtokosok adandó kölcsönre fordít 4000 f. forint, kijelentvén, hogy ilyeneknek egyedül a külvárosi háziorvosokat, vagy a város határára szölő földdel bíró lakókat kívánja tekinteni, mindezt a ezek, nem vérfélmag sem pénzbeli kölcsönben ezidig nem részesülhettek. — Egybírtant az ilyeneknek adandó kölcsönösszegek 10 f. forint számitású könyvből, az 5 f. trójával növekedő 40 f. forint tul nem terjedhet ki, kényesek, az 5 f. trójával növekedő 2. inségi munkák a már folyamatosan lévő monostori és nagyereseri árkátolásokon kívül, nagyrészen a beteresztett mérnöki kimutatásához képest, következket hoz bizottmányi javaslatba.
a.) a Fancsikák és Paeczna a közlegelő felől körül-árkolása.
b.) Halápnak, v. péreai és n. léta határok felől körülárkolása.
c.) a Szepesre menő fő vízvezető-árokak mélyítése s kitisztítása
d.) az országutak legmegromlottabb helyeinek kigazitása.
e.) a város tilalmasának és az ökor-tilalmas árkának kitisztítása.
Mely fentebbieknek a tanácshoz leendő rögtöni bejelentésére tollvezező megbízottat.

63. Az ezen jegyzőkönyv 57-ik számú cikkelye szerint kiküldöttek jelenti, miszerint a tervezett 200 db. hetenkiti süttendő hat-hat fontos kenyér kiállításának elvállalása iránt f. hó 6-kán árjelést tartván, az előmutatott jegyzőkönyv szerint pékmester Schaffer Ferdinand, mint legkevesebbet, nevezetesen fontjéért 5 1/2 kr. írt gőz, lett a vállalkozó. — Ezen jelentés után indítványba tetteit, miszerint részint azért, mivel a még meglévő segély-alap, annak ezutáni gyarapodására nézve különben is a magas kormány ígérténél fogva biztos kilátás lévén, módot enged, részint azon okból, mert bizottmány fő feladatának tartja, hogy a segélyezettek nem teljes munkaképtelen tagjai ne csak tengődessenek, hanem a dológó bekövetkezéssel kellő testi erővel bocsátathassanak el elemők megkeresésére: célzást nyerne ezen 200 db. heti kenyeret megszaporítani, olyformán, hogy minden főzöhelyen élelmézt inségek részére jutna hetenkiti 200 db. és így összesen 1200 darab emeltetnek fel a heti kenyerek száma, ami annyival is inkább égető szükséggel válandik, mivel mind a pesti kenyérszövő-bizottmány eddig összesen 1700 db. s 3 fontos kenyerekre terjedt nagybűcsű segélyezés véget érte, mind a helybeli jövedékbőlök által újvótól kezdve osztani szokott hetenkiti 100 db. 7 fontos kenyerekből álló adományozás, f. hó 19-kén mint 12-ik és így utósó kiállítás napon megszüntetnik.

Végzés. Bizottmány ezen indítványt s kifejtett indokait fontolóra vévén, azt határozta, hogy, bárha meg van is róla gőzödvé, mikint a segélyezés-alap kimerülése nélkül tovább is terjeszkehetnek, mindazáltal az alkalommal 900 daraból álló heti kenyér-összet süttetését rendelni el s az előbb tervezett 200 darab fölvalalására árjelést tartott kiküldötteket ezennel megbizva, hogy, — annyival is inkább, mivel ily nagy mennyiség, nevezetesen 3400 font még kevesebbeti kiállítását reményelni lehet, — tartssanak egy újabb árjelést, eljárásukról jelentést teendők.

Egybírtant az annak idejében törtéendő kiállításának ezen kenyérszölésnek, az élelmézt lelkek száma lesz kulcsul venendő s ezen számhoz képest egyik főzöhelyre több, másikhoz kevesebb kenyér fog szállítani.

64. Tollvezező jelenti, miszerint a pesti kenyérszövő-bizottmány 6-ik, és így utósó kenyér-szállítánya f. hó 9-kén megkezdte s szokott módon általvételvén kiosztottat, s ide vonatkozó jelentését az utóbbi négy szállítmány fuvarelelméinek mellékelése mellett ezen jegyzőkönyv 54-dik számú határozatához képest a tanácsnak beadta.
Végzés. Tudomásul vétetett.

65. Ugyanaz jelenti, hogy t. Kardos László ur, szegényeink részére egy tehénet felajánlotta, olyformán, hogy annak levágását legkevesebb 1000 marcs tanyánál eszközölni s a húst egy szállítvány a városra; mindfogyva másod olók Leidenfrost Gyula ur beleegyezésével előadó ugy rendelkezett, hogy bizottmányi tag Jobbágy János urat az adományozó urnak bizottmány ny nevében nyilvánítandó köszönetéire, a levágás eszközésére s a húsak az új főzöhelyre, mint a leginségesebb város-

rész középpontjára leendő szállítására s feldaraboltatására, Sántiha István urat pedig a 160 mintegy 1/2 fontnyi darab kiosztására fölkérte, — kik is megbízatásukban kész szívvvel eljárván, 160 inséges család részéssel ezen jötelemnyben.
Végzés. Ezen jelentés, bizottmány részéről is adományozónak szives köszönet szavaztatván, tudomásul vétetett.

66. Ugyanaz jelenti, hogy az 59-ik számú végzésben elhatározott fölvaltelvél, kinyomattat s kiosztást eszközölte, továbbá bádogosmester Tóth Sándor által mutatott két rendbeli bádog pléht készítettet I. B. betűvel és sorszámmal ellátottan, fölkéri ondfogyva bizottmányt a kettő közötti választásra s a készíttendő jegyek számainak meghatározására.
Végzés. Bizottmány ezen jelentés első részét tudomásul vévén, a bádog-jegyekre nézve azt határozta, hogy most egyelőre 60 darab készítsék, s a kereltett alja minta szerint, az I. B. betűk helyett pedig D. V. betűk alkalmazassanak, és alól az év szám 1864 tésésék ki.

67. Ugyanaz jelenti, hogy az előmutatott nyugtatvány szerint a 61-ik számú határozat értelmében Frisch Ábrahám, Adler Márton és Mandel Ignác izraelitáknak a megszavazott segélyezést, fejéknit tíz-tíz forintokban általadta.
Végzés. Tudomásul vétetett.

68. Ugyanaz jelenti, miszerint Komlóssy Thurzó Róza ur-hölgy, tisztelt férje levele kíséretében 10 f. forint küldött, s szegények közötti kiosztás végett.
Végzés. Bizottmány ezen szives köszönettel fogadott adományra nézve azt határozta, hogy ezen összeg jelenet kezébe közt és számadása alatt hagyassék s a 35 sz. alatti határozat értelmében rögtöni segélyezésre fordítsassék.

69. Ugyanaz jelenti, hogy a közlelbi lefolyt februárhóban 1491 1/2 részlet étel szolgáltatott ki az eddigi öt főzötő-helyen s a hatodik főzötő-helyen is megkezdett az élelmézés s részint az élelméztelnekek még most is tartó naponkinti szaporodása, részint pedig a megszelyes rendszer behozatala által a f. hóban kiszolgáltatandó ételrészletek száma jóval meg fog szaporodni.
Végzés. Ezen jelentés tudomásul vétetvén, elhatározottat, hogy folyó hó vége felé szigorú vizsgálat lévén folyamatba teendő s ennek folytán, a már munkaképes szegélyezettek, a jövő hóban is élelmézés alatt maradandók sorából ki fognak menetezni.

Jegyzette
Szentgyörgyi Elek m. k. bizottmányi tollvezező.

Irodalom.

— A „Kalauz” című jelesen szerkesztett kritikai és ismeretterjesztő lapra új előzetést nyitja második évnegyedi folyamra. Nem ajánljuk eléggé a hazai tudományosság és nemzeti nyelv lelkes barátaink pártfogására e bírálati közlönyt, — mely a magyar irodalom minden irányu működését, részletes és részrehajlat nem ismerő kritikai ellenőrzéssel kíséri. — Megjelen e lap minden vasárnap egyegy íven s előzetési ára: egész évre 8 f. forint; félvegre 4 f. forint. Az előf. összegek a szerkesztőséghez (nagyhidutca, redoute-épület 1-ső emelet) intézendők.
— Megjelent a „Sárospataki füzetek” 2-ik része is. Erdékes tartalma: Orbán József akad. tanár székfoglaló beszéde. — Hit és kijelentés, Dr. Heiszler Józseftől. — A sárospataki főiskola tanárainak elterja Dr. Söltész Jánostól. — Vallási táreltelenség Oroszországban. Gondol Lászlótól. — Egy agy vitéz hamvai felett, Lévy Józseftől. — Tereza, Zsolt Ujalkon, közt Hegedüs László. — A felső szeli agy. vall. elfogalt templom ügyében 1721. apr. 2-kán tartott vizsgálat, Garádytól. — Bárd Meskó Jakab jásolati (separatum volum) s vallástantitói kar czélfelbontás elrendezése, a nevelés lelkesebb elmozdítása és a nemzeti édes nyelv kivimvelésé tárgyaira nézve 1832. esztendőben. — Kallföld. — Népiszkolai közlöny, stb.

* A magyar tud. akademia márcz 31-ki gyűlésében a Karácsonyi 200 arany jutalomra pályázó szomorujétek fölött, a bírói választmányba be adalétezték. Mint tudva van: e pályázat föltételei szerint nem a relative jutalomban, hanem irodalmilag is kitünő önbűcsi ma nyerheteti csupán a legjobbat. A választmány jelentése szerint a pályázót 10 m. közöl díszrettel föltüntetendő a „H. József esszéi” című történeti dráma, említesre méltó „Katalin” című szomorujéte: de a 200 arany jutalom a pályázat föltételei szerint egyiknek sem adható ki. És így a 200 arany a jövő 1865-iki drámai pályázathoz fog csatlóttani, mely akkor 400 aranyat teend.

Egyveleg.

— A napokban egy londoni orvos ajánlatát említteték, ki 2000 font sterlinget ajánl annak, ki 14 napra légrés edénybe zárta magát, kísérlet akaráván tenni, hogy ember onkvilutes állapotban ennyi ideig képes-e életben maradni? E merész kísérletre egy hazánkba vállalkozik. Kubinyi József Margitáról, emittet kísérletre kész vállalkozni. azon kikötéssel, hogy akár el, akár hal, a kizitott 14 nap után, a 2000 font sterlinggel rendelkezhessek és ez esetben a kizitott jutalmat az inségesek javára felajánlja.

— Liszt Ferencz magán leveiben kijelenté, hogy ha valami munkáért kapna, szivesen eljönné lakni Pestre. Elvállalás a karnagyi tisztt, vagy egy tanári székre t a z e n e d e n e l.

** Brúnni gépész Fiala oly szerkezete gépkocsit talált föl, mely nemesak szon, hanem lépés is fölfelé, léroő alkalmazása nélkül könnyedén halad. Bécében a miap tettek vele kísérletet s állitotta a legkifejtigebb sikerrel. Előnyösen kitünik e gépkocsi más hasonló találmányok

fölött azáltal, hogy könnyen igazgatható, sebesen halad s mozgásban tartása csak csekély erőfeszítést igényel. Egy négyeses ily kocsi, mintegy 200 f. rba kerül, mi, — ha tekintetbe vesszük, hogy ennek sem színe sem arak nem kell s mégis jár, — a legújatnyosabbnak tartatja.
— Napoleon élete, — mint hirt jár, — ismét vasútyben forgott. A Tuileiriákban a császári ház három szőlőjét, kik az összeesküvésben részt vettek volna, el is fogták.
— A Doppler Károly által négyesre átírt férfi-dalok első füzeté már megjelent s kapható Rózsavölgyi és társa hangjegy-kereskedésében. Tartalma: 1.) Képeddel alszom el. 2.) Befordultam a konyhára. 3.) Csillag elég ragyog az égen. 4.) Repülj feccseim alhalkára. 5.) Szomorú fűz ága. 6.) A virágnak megtitlani nem lehet. 7.) Fakó lovam. 8.) A vigjáték rendezen. 9.) Ezt a kerek erőt én látom. 10.) A nyáron jöjj el hozzám. — A nagy gondallat által dalokat ajánljuk a dalkedvő közönség s különösen a dalárók figyelmébe.

Hibajavítás. Lapunk 14-dik számának „Szinbáz” rovata 27-dik sorában ez szót „markirozás” m a s k i r o z á s - r a kérjük javítani. A „Hirmondó” rovat 10-dik sorában pedig helyett „helybeli segélytelkes” helybeli volt segédeltekész olvasandó.

Értesítés.

A debreczeni takarékpénztáregylet részvényesei tisztelettel értesítettek, hogy az 1863-ik évi osztálékot, részvények felmutatása mellett a pénztárból a deléltői örökben bármikor fölvehetik. — Debreczen 1864, márczius 13.
Komlóssy Imre m. k. T á y Gusztáv m. k. egyletli jegyző.

Terménytár.

Debreczen. April 8. (Heti üzlet-zelemlé.) E héten hideg, fagyos s a vetések fejlődésére nézve igen ártalmas időjárásunk volt, ugyhogy gazdáink már némi aggodalmal kísérik az időjárás és mezelelbi változást ohajlják. A ga b a n a z eltelben, buza és rozsa s szűkségre kereseve, étékek forgalomban voltak; ellenben buza, árpa és kukorica — melyek ezéltel vetésre kelendők voltak — jelenleg kérdés sincs. Az árak következően szittelték: tiszta buza 4 frt. 60 kr. — 5 frt. rozsa 3 frt. 30 — 35 kr. zab 2 frt. 2 frt. — 15 kr. árpa 2 frt. 80 — 90 kr. kukorica 3 frt. 35 — 40 kr. köles 2 frt. 90 kr. — 3 frt. (R.)
B a r o m v á s á r. Egy pár jármos okör 110 f. frt. egy pár vágó tehén 120 f. frt. egy negyedü tinó párja 130 f. frt. egy pár harmadü tinó párja 110 f. frt. rugott horja párja — frt. igás lö párja 90 f. frt. sertés párja 40 f. frt. juh párja 15 f. frt.

Er-Mihályfalva. Márcz. 31. — T. buza 4 f. — kr. kétszerez élet 3 f. 50 kr. rozsa 3 f. — kr. tengeri 3 f. — kr. árpa 2 f. 60 kr. zab 1 f. 80 kr. köles 3 f. 60 kr. egy mássa szalonna 20 f. egy font marhahús 12 kr. (V.)

Nyiregyháza. April 2. — T. buza 4 frt 40 kr. kétszerez 3 frt. 60 kr. rozsa 3 frt. 20 kr. árpa 3 frt — kr. zab 2 frt 5 kr. tengeri 3 frt 20 kr. köles 2 frt 90 kr. egy mássa szalonna — frt. széna — frt — kr. egy font marhahús — kr. (K. B.)

Tökaj. April 1. — T. buza 9 f. 20 kr. kétszerez 7 f. 40 kr. gabona 6 f. 60 kr. árpa 2 f. 80 kr. zab 4 f. — kr. tengeri 4 fr. 40 kr. kolomper 2 frt 60 kr. 1 mássa liszt 0. sz. 16 frt. 1. sz. 15 frt szalonna — f. — kr. széna 4 f. — kr. 1 font marhahús 13 kr. borslyuk 11 kr. 1 tetező 6 bor 20 kr. bikfa öle 8 frt. (Z. J.)

Gabona-árak

az 1864. év első három havában, középszámitással.
(A debreczeni kereskedelmi és iparkamara jegyzőkönyvéből.)

	Bécsi bősze árfoylama.					
	Buza	Késlz.	Rozs	Árpa	Teng.	Zab
mérész krajczárokban						
Arad	533	454	418	346	405	259
Békés	503	467	409	216	420	254
Bélyes	442	391	344	—	297	194
Debreczen	467	417	353	260	352	203
Gyula	539	478	425	370	412	255
Margit	430	379	325	187	317	189
Nagybánya	410	341	285	—	300	176
H. Bözörmeny	430	366	338	242	310	189
H. Nánás	449	402	355	295	346	179
Nagyvárad	455	402	364	291	333	205
Pankota	492	457	437	370	416	247
Szatmár	387	341	291	240	291	157
Zilah	405	308	285	211	265	153

	Bécsi bősze árfoylama.					
	April.	4.	5.	6.	7.	8.
5%-es Metalliques	100 frt.	73.40	73.30	73.20	73.25	—
5%-es nemzeti kölcsön	100 frt.	81.25	81.35	80.95	81.15	—
1860 orsz. kölcsön	100 frt.	95.10	95.35	95.95	96.80	—
Hitelintézet részvényei	—	186.20	186.60	187.70	189.90	—
Bankrészvények	—	772	773	772	772	—
Londoni váltók	—	115.75	115.90	115.75	116.80	—
Ezüst	100 frt.	115.25	115.50	115.25	115.35	—
Arany	1 db.	5.53	5.53	5.54	5.54 1/2	—

Kimutatása

a csász. kir. szabadalm. tiszavidéki vasut üzlet-bevételeinek.

1864. Az üzletben lévő vonalok hossza 78 1/2 mérföld	Utazók	Üti podgyász gyors és teheráru	B e v é t e l								
			Személy szállításért	Á r u k é r t		Összesen					
				podgyász és gyorsáru	teheráru		frt	kr			
Márczius... havában Január 1-től Február végéig	34,818	515,840	65	79,547	53	4,072	11	147,469	44	231,089	08
	44,172	815,691	88	103,737	41	5,775	57	249,419	72	358,932	70
Összesen:	78,990	1,331,532	53	183,284	94	9,847	68	396,889	16	590,021	78
1863. Az üzleti vonalok hossza 78 1/2 mföld											
Márczius... havában Január 1-től Február végéig	34,733	352,744	18	73,615	90	3,804	50	109,731	72	187,152	12
	52,087	604,238	92	120,733	33	6,628	26	180,827	27	308,188	86
Összesen:	86,820	956,983	10	194,349	23	10,432	76	290,558	99	495,340	98

A cs. kir. tiszavidéki vasut Igazgatósága.

MENETREND

a tiszavidéki vaspályán, 1863-dik év December 1-től kezdve érvényes az 1863-dik tölthavakra.

Table with train schedules for Kassa and Nagyvárád, Arad, and Pest and Bécs. Columns include station names, departure times, and arrival times.

III. Kassa és Nagyvárád Pest és Bécs felé. IV. Aradról Pest és Bécs felé. A vasúthoz csatlakozó postakocsik menete: Arad - Széchenyi - Kassa - Bécs...

HIRDETMÉNYEK.

Alulirt gazdasági és általános gépész Debreczenben, hátkorkodik magát teljes tisztelettel a t. c. közönség illető földbirtokosok és gazdák figyelmébe és pátrogásába ajánlani... Az igazgatóság: Egy Clayton Shuttleworth & Cm. féle 8 ló erejű gőzgép; 1-ső számú cséplő-géppel 5397 frt.

Nr. 2417. Cs. k. szab. Tiszavidéki-vasut Hirdetmény. A közelebbi debreczeni országos vásár alatt 1864. évi április 13-tól bejáratig április 30-ig a jelenleg Czegléd és Debreczen között közlekedő rendes személy-vonatokon kívül naponta még egy második vegyes vonat fog közlekedni...

Lak-változtatás. Ügyvéd Koszorus Lajos, lakását a pliai 975. sz. háztól, hatvanutczára a Kalkaféle ház mellé levő 1578. sz. házhoz átteltette.

Eladó ház. Nagysápunteván 396. szám alatti ház szabad kézből örök áron eladó. Értekezhetni a bent lakó tulajdonossal.

75dik ÁRJEGYZÉK az „István” gőzmalom gyártmányairól. (Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, ostromi értékben kötelezettség nélkül.) A. astarti dara nagy szemű - 14 frt. 40 kr.

Állat-orvoslati közhírdetés. Alulírott, szerencsés levén a Debreczen városban megürelt állatorvosi állomást betöltöttem. A baromtarató I. gazda-közönségnek azon figyelemre-értésel ajánlja szolgálatait, hogy a baj köztől gyors megkeresések következtében tisztán sikeresülhesse pontos műteteit.

MÜLLER LAJOS fényképész ajánlja a t. c. közönségnek ujonnan berendezett fényiróját, melyben a fényképezések, de- rült mint borult időben egyaránt sikerrel történnek s honnan 24 óra alatt kész képek kerülnek ki.

Árverési hirdetmény. Sz. kir. Debreczen város törvényszéke, mint telek- könyvi hatóság részéről közhírre teletik, hogy Komád Istvánnak és nejének Besséi Klárának hatvan- utczai kólvárosi 3401 számú s 1000 óra területű házak 1864-ik évi április 28, s szükség esetében május 30. napján d. n. 3 órakor a helyszínen ter- tandó nyilvános árverésen bíróság előtt adgat.

Advertisement for Dr. Béringuier's medicinal products. Includes 'Növénygyök-hajolaja', 'Növény-hajfestőszere', 'Dr. SUI de BOUTEMARD illatos fog-pépjé', and 'Dr. LINDES tanár Növ. rúd-hajkenőcse'. Each product description includes its benefits and usage instructions.

A nagyerdői fordó iránti figyelmeztetés. Alulirt tisztelettel tudatja a t. c. közönséggel, hogy folyó márczius 20-tól kezdve a kádfürdők mindennap kaphatók. Gőzfürdők használatra minden másodnap, azaz vasárnap, kedden, esütörtökön, szombaton. Ugyapozecellán, mint a többi kádakra és fordó-szobákra nézve a legna- gyobb tisztaság, a felszoldatra pedig pontosság fordítatik.